

Archeologisch vooronderzoek te NeerlJse - Wolfshaegen

Maarten Bracke
AS Rapportage 2010-14
Versie 0.1

Opdrachtgever:
Woon- en zorgcentrum Ter Meeren
Wolfshaegen 186
3040 NeerlJse (Huldenberg)

Opgraving Prospectie

Vergunningsnummer: 2010/171

Datum aanvraag: 12/05/2010

Naam aanvrager: Maarten Bracke

Naam site: Ter Meeren

© 2010

Archaeological Solutions bvba, Lange Nieuwstraat 42, 2800 Mechelen

Foto's: Archaeological Solutions (tenzij anders vermeld)

Tekeningen: Archaeological Solutions (tenzij anders vermeld)

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

Voor inhoud en strekking van ondertekende artikels zijn de auteurs zelf verantwoordelijk.

Inhoudstafel

1	Inleiding	4
1.1	Basisgegevens	4
1.2	Reden van het onderzoek	5
1.3	Doel van het onderzoek	6
1.4	Samenvatting van het rapport	6
1.5	Dankwoord	7
2	Fysisch-geografische en historische context	7
2.1	Geografische situering	7
2.2	Historische achtergrond	11
3	Onderzoeksmethode	13
4	Onderzoeksresultaten	15
4.1	Prospectie en metaaldetectie	15
4.2	Overzicht per proefsleuf	16
4.2.1	Proefsleuven 1 t.e.m. 3, 6 en 7	16
4.2.2	Proefsleuven 4 en 5	17
5	Besluit	21
5.1	Conclusies en aanbevelingen	21
6	Bijlagen	22
	Colofon	

1

1.1 Inleiding

Basisgegevens

Project	
Naam	Ter Meeren
Soort onderzoek	Prospectie
Projectcode	10-AS-14
Gemeentecode	NEE-10-WOL
Opgravingsvergunning	2010/171, Maarten Bracke
Betrokken partijen	
Opdrachtgever	Woon- en zorgcentrum Ter Meeren Wolfshaegen 186 3040 Neerijse (Huldenberg)
Uitvoerder	Projectbureau Archaeological Solutions bvba
Naam projectarcheolo(o)g(en)	Paardenstraatje 3, 2800 Mechelen
Bevoegd gezag	Vlaamse Overheid, Ruimte en Erfgoed Marlies Fret Blijde Inkomststraat 103-105 3000 Leuven
Geolocatie	
Provincie	Vlaams Brabant
Gemeente	Huldenberg
Plaats	Neerijse
Toponiem	Wolfshaegen
Onderzoeksgebied	
Toponiem	Wolfshaegen
Ligging	
Grootte	5000m ²
Kadastrale gegevens	Afd. 3, sec. D, Percelen 99C, 101T en 101V
Hoogte maaiveld	Ca 40-45m +TAW (ten opzichte van Oostends Peil)
Resultaten	
Periode	Romeins, Middeleeuws en Wereldoorlog II
Complexiteit	Activiteitszones
Beheer en plaats documentatie	Projectbureau Archaeological Solutions bvba Paardenstraatje 3, 2800 Mechelen (met digitale en analoge kopieën aan Ruimte en Erfgoed, CAI, opdrachtgever)
Beheer en plaats vondsten	Vzw Ter Meeren, Wolfshaegen 186, 3040 Neerijse

1.2 Reden van het onderzoek

Op vraag van Ruimte en Erfgoed werd in opdracht van het woon- en zorgcentrum Ter Meeren op 8 en 9 juni 2010 een archeologisch vooronderzoek, zijnde een verkennende prospectie met ingreep in de bodem (dossiernummer vergunning: 2010/171), uitgevoerd door projectbureau Archaeological Solutions binnen het projectgebied waar het OCMW Ter Meeren een bijkomende uitbreiding zal doorvoeren van het woon- en zorgcentrum. Op het terrein wordt een nieuwbouw, verharde weg, parkeerplaats en een nieuwe groenzone ingeplant. Het gebied situeert zich in de huidige dorpskern van Neerijse, deelgemeente van Huldenberg, ten oosten van de Wolfshaegenstraat.

De ernstige bedreiging die de vooropgestelde werken en het daarmee samenhangende grondverzet vormen tegenover het mogelijk aanwezige archeologische erfgoed, zijn immers van die aard dat geadviseerd werd door Ruimte en Erfgoed dat een archeologisch vooronderzoek wenselijk was. Het te onderzoeken gebied bevindt zich ten zuiden van het zogenaamde Rood Hof, een hoeve uit de 18de eeuw (CAI 5177). Tevens situeert het terrein zich op een zuidoostelijke helling in de nabijheid van waterlopen (IJse en Dijle). Deze gebieden zijn in het verleden steeds aantrekkelijke locaties geweest om zich te vestigen.

De te onderzoeken zone werd bovendien nooit archeologisch onderzocht en bijgevolg is zijn archeologische potentie alsnog onbekend. Het hier voorgestelde vooronderzoek was dan ook een aangewezen mogelijkheid om het projectgebied archeologisch te evalueren, teneinde het ongekende archeologisch erfgoed te detecteren, af te lijnen en te registreren.

De werken spitsen zich toe op het perceel dat kadastraal bekend is als Huldenberg (Neerijse) 3° Afdeling Sectie D, Perceel nr 99C, 101T en 101V. Het plangebied heeft een totale oppervlakte van ca 0,5ha en was deels in gebruik als weiland (oosten) en deels als villa en bijbehorende tuin (westen). De gronden waren op het moment van het onderzoek in bezit van het OCMW Ter Meeren. Het betredingsrecht van bovenstaande percelen vormde dan ook geen enkel probleem.

Het vooronderzoek werd uitgevoerd door Kevin Bouckaert en Maarten Bracke, beiden in dienst van het projectbureau Archaeological Solutions. De begeleiding en bijkomende advisering gebeurde door mevr. Marlies Fret en mevr. Els Patrouille, erfgoedconsulente's bij Ruimte en Erfgoed. Het mechanische graafwerk werd verzorgd de firma Braspenning nv. uit Wortel. De rapportage vond plaats van 10-11 juni 2010. De opmeting van de proefsleuven, en het opstellen van de georeferende plannen werd uitgevoerd door landmeter Sarah Denys van ADMoments, in nauwe samenwerking met bovengenoemde projectarcheoloog. De aangemaakte georeferende overzichtsplannen zijn opgenomen als bijlage bij dit rapport, waarbij de plannen de exacte ligging van de proefsleuven met sporaanduidingen weergeven. Tevens werd gezorgd voor de aanduiding van de geplaatste wandprofielen (cfr. infra), en de exacte diepteligging van de sleuven inclusief grondsporen t.o.v. het Oostends Peil: TAW (cfr. infra).

Afb. 1: locatie plangebied ten zuidoosten van het Hof Ter Meeren en ten noordoosten van de Wolfshaegenstraat met aanduiding van de zeven proefsleuven (Bron: Geo-Vlaanderen)

1.3 Doel van het onderzoek

Het doel van het onderzoeksproject was om het plangebied, hetgeen aan een intensief grondverzet zal worden onderworpen, in eerste instantie archeologisch te evalueren m.a.w. door archeologische sites te detecteren, af te lijnen en ze samen met eventuele vondsten te registreren, teneinde de noodzaak voor- en concrete aanbevelingen m.b.t eventueel archeologisch vervolgonderzoek te kunnen formuleren. Dit laatste in samenspraak met Ruimte en Erfgoed. Volgende onderzoeksvragen dienden onderzocht te worden. Zijn er archeologische sporen aanwezig? Zijn de sporen van een natuurlijke of antropogene aard? Wat is de bewaringstoestand van de sporen en de eventuele bioturbatiegraad? Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en clusters? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes? Welke aspecten verdienen een bijzondere aandacht bij eventueel vervolgonderzoek?

1.4 Samenvatting van het rapport

Het archeologisch vooronderzoek toonde aan dat zich binnen het terrein een archeologische site bevindt. Zo werden sporen aangetroffen die te dateren zijn in de Inheems-Romeinse periode, tussen de 1ste en 3de eeuw n.C. De sporen kunnen onderverdeeld worden in vier categorieën: paalsporen, kuilen en greppels/grachten mogelijk ook een waterput. De verschillende sporen wijzen op directe bewoning binnen deze zone.

Het onderzoeksgebied bevindt zich op een ZO-georiënteerde helling in de omgeving van waterlopen (Dijle en IJse). Dergelijke locaties waren in het verleden aantrekkelijke plaatsen om zich te vestigen. De rechthoekige zone waarbinnen de archeologische sporen zich bevinden is bijna 1000m² groot.

1.5 Dankwoord

Graag wensen we het Hof Ter Meeren te danken voor het vertrouwen dat ze als opdrachtgever in projectbureau 'Archaeological Solutions' stelt. Voorts danken we mevr. Sarah Denys, van het landmeterskantoor ADMoments, onder wiens leiding de altimetrische en planimetrische opmetingen werden verricht en die ook een zeer gewaardeerde bijdrage leverde bij de productie van de georeferende overzichtsplannen.

Ook mevr. Marlies Fret wensen we te danken, die in haar functie als erfgoedconsulente Ruimte en Erfgoed, bereid werd gevonden advies te verschaffen.

2 Fysisch-geografische en historische context

2.1 Geografische situering

Neerijse is gelegen in de provincie Vlaams-Brabant en is een deelgemeente van Huldenberg. Globaal genomen bevindt Neerijse zich in zandleemstreek. Ten oosten van het terrein bevinden zich twee belangrijke rivieren, enerzijds de IJse en anderzijds de Dijle.

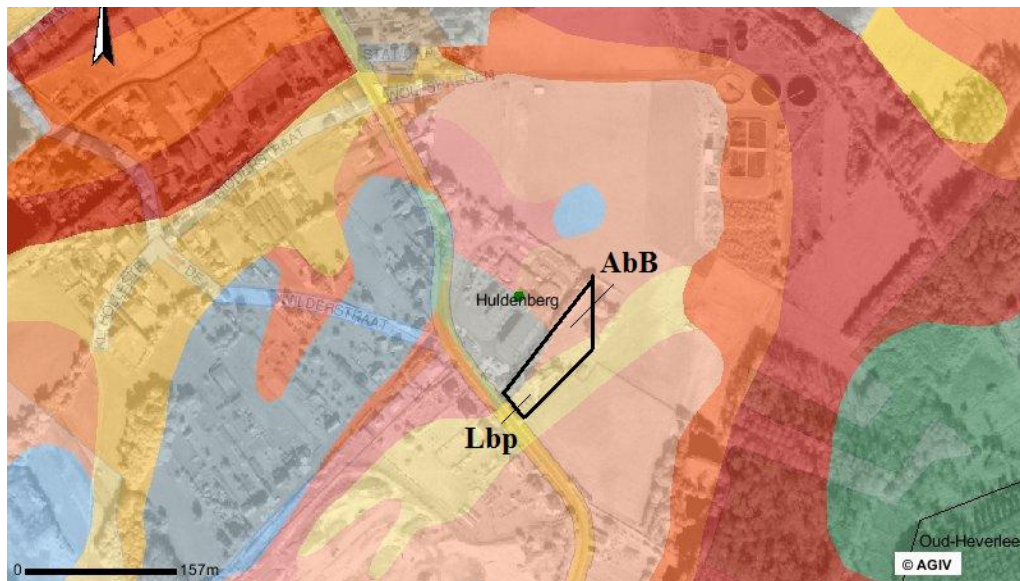
Het onderzoeksgebied is gelegen op de noordoostelijke flank van een heuvelrug op een hoogte van circa 40-45m + TAW. Volgens de gegevens van de bodemkaart bevinden er zich binnen de grenzen van het plangebied twee bodemtypes, zijnde een (niet-gleyige) droge leemgrond met structuur of textuur B-horizont (AbB) en een droge zandleemgrond zonder profielontwikkeling (Lbp). De verspreiding van de twee verschillende bodemtypes komt overeen met de aanwezige geomorfologische landschapseenheden. De smalle, langgerekte zone met Lbp-gronden situeert zich in een (deels opgevuld) brondal, terwijl het overgrote gedeelte van de noordoostelijke heuvelflank wordt ingenomen door AbB-gronden. Binnen de grenzen van het opgevulde brondal komen recente colluviale afzettingen voor die geen bodemvorming hebben ondergaan. Globaal genomen is de dikte van het colluviaal pakket recht evenredig met de afstand tot het bronniveau¹. In de zone met AbB-gronden heeft zich een (rood)bruine inspoelingshorizont of B-horizont gevormd (Afb. 2).

AbB: Droge leembodem met textuur of structuur B-horizont, uitermate geschikt voor landbouwdoeleinden.

Lbp: Droge zandleembodem zonder profielontwikkeling, uitermate geschikt voor landbouwdoeleinden.

Opmerkelijk is de aanwezigheid van de Rood Hof Hoeve met walgracht (18de eeuw) langsheen de noordwestelijke flank van het (opgevulde) brondal. Ondanks de hoge ligging in het landschap konden zo de aanwezige grachten toch (permanent) gevoed worden door het bronwater.

¹ Het bronniveau bevindt zich op een hoogte van circa 62 meter + TAW. Tijdens het archeologisch onderzoek is gebleken dat de dikte van het colluviaal pakket plaatselijk meer dan één meter bedraagt.

Afb. 2: Situering plangebied met aanduiding van de voorkomende bodemtypes. Ten noordwesten van het plangebied, waar het huidige Hof Ter Meeren ingeplant is, bevond zich het voormalige Rood Hof

Bij het archeologisch vooronderzoek werden verspreid over het terrein 11 profielen geplaatst om een goed en totaal beeld te verkrijgen in de bodemopbouw. Bij de aanleg van de sleuven en het plaatsen van de profielen konden duidelijk de twee voorkomende bodemtypes vastgesteld worden.

Profiel 4 bevond zich in sleuf 3a, gelegen ten westen van de villa, in het meest zuidwestelijke deel van de sleuf en het terrein. Het profiel is als volgt opgebouwd (Afb. 3): bovenaan bevindt zich de huidige ploeglaag/tuingrond van 15 tot 18 cm dik met een bruinrijze kleur met houtskoolspikkels en baksteenbrokken. Daaronder zit een ophogingspakket van 25 cm dik bestaande uit lichtbruingelig zandleem. Onder dit ophogingspakket bevindt zich de voormalige ploeglaag (A(p)1) van een 30 cm dik opgevolgd door een colluviaalpakket van 65 cm dik dat bestaat uit lichtbruine leem met fijne baksteen- en houtskoolspikkels. Als laatste is een zeer vage overgang te zien naar de vaste moederbodem (C-horizont) die bestaat uit een lichtbruine fijn zandige leem met gelige vlekken. Deze opbouw vinden we overal terug in de zone aangegeven op de bodemkaart als Lbp-bodemtype (Afb. 2). Enkel verkleint het colluviaal pakket in noordoostelijke richting.

Afb. 3: Profiel 4 (sleuf 3a); zuidwestelijke deel van het terrein

Profiel 10 werd geplaatst in het noordoostelijke deel van sleuf 6, in het meest noordoostelijke deel van het opgravingsterrein. Het profiel kenmerkt zich door een drieledige opbouw (cfr. Afb. 4). Bovenaan bevindt zich de ploeglaag (A(p)1) van een 48 cm dik met een bruingrijze kleur met houtskoolspikkels en baksteenbrokken. Onder de ploeglaag bevindt zich de B-horizont (22 cm dik) met een bruine kleur en bestaande uit fijn zandig leem en houtskoolspikkels. Als laatste vinden we de C-horizont terug opgebouwd uit een lichtbruingelige fijn zandige leem. De overgang tussen de B- en C-horizont is in deze zone veel scherper zichtbaar. Voornamelijk in de noordelijke sleuven 4, 5 en 6 kon deze bodemopbouw vastgesteld worden, dit komt overeen met de zone aangegeven op de bodemkaart als het AbB bodemtype (Afb. 2).

Afb. 4: Profiel 10 (sleuf 6); noordoostelijke deel van het terrein

2.2 Historische achtergrond

Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op de site van de voormalige hoeve Rood Hof. Deze hoeve wordt op de Centrale Archeologische Inventaris aangeduid als een 18de-eeuwse hoeve met een omliggende walgracht (CAI nr. 5177).

Aan de achterzijde van de huidige gebouwen is nog een deel van de muur bewaard die de hoeve deels omwalde. Deze muur vormde tevens een afbakening tussen het plateau met de hoeve en het veel lager gelegen oostelijke deel. De walgracht werd vermoedelijk gevoed door de bron die hoger gelegen was en die in noordoostelijke richting afhelde naar de IJse en de Dijle (zie Afb. 2 zone met Lbp bodem). Dit beekdal werd geleidelijk aan opgevuld door colluviale pakketten (proces van erosie en afspoeling van de hoger gelegen delen). In het huidige landschap is dit beekdal niet meer op te merken.

Op de Ferrariskaart uit de 18de eeuw (Afb. 6) geeft de hoeve met bijbehorende gronden weer. De hoeve bestond uit vier gebouwen: één groot L-vormige gebouw in het zuidwesten met vlak ten noordoosten hiervan een kleiner rechthoekig gebouw, vermoedelijk een stalgedeelte; in het noordelijk deel bevond zich nog een rechthoekig gebouw met een NO-ZW oriëntatie; achteraan in het noordoostelijke deel was nog een kleiner L-vormig gebouw aanwezig. Ten zuiden en zuidoosten van de gebouwen geeft de Ferrariskaart de aanduiding van enerzijds een boomgaard of bos en anderzijds enkele velden voor landbouwdoeleinden, beiden omzoomd door een bomerij en toebehorend aan de hoeve.

Afb. 6: Detail uit de Ferrariskaart het Rood Hof en de bijbehorende gronden

In de 19de eeuw veranderde het uitzicht van de Rood Hof hoeve en werd ze omgevormd tot het kasteel Termeeren. De voormalige gebouwen werden aangepast en geïncorporeerd tot een vierkante structuur met centraal een binnenkoer of plein. Dit is duidelijk te zien op de Atlas van de Buurtwegen uit het begin van de 19de eeuw (Afb. 7). In de omgeving zien we in deze periode ook enkele nieuwe gebouwen verschijnen, die nog niet aangegeven waren op de Ferrariskaart.

Op de Popkaart uit het midden van de 19de eeuw staat de site beschreven als "Château Termeeren".

Afb. 7: Detail uit de Atlas van de Buurtwegen

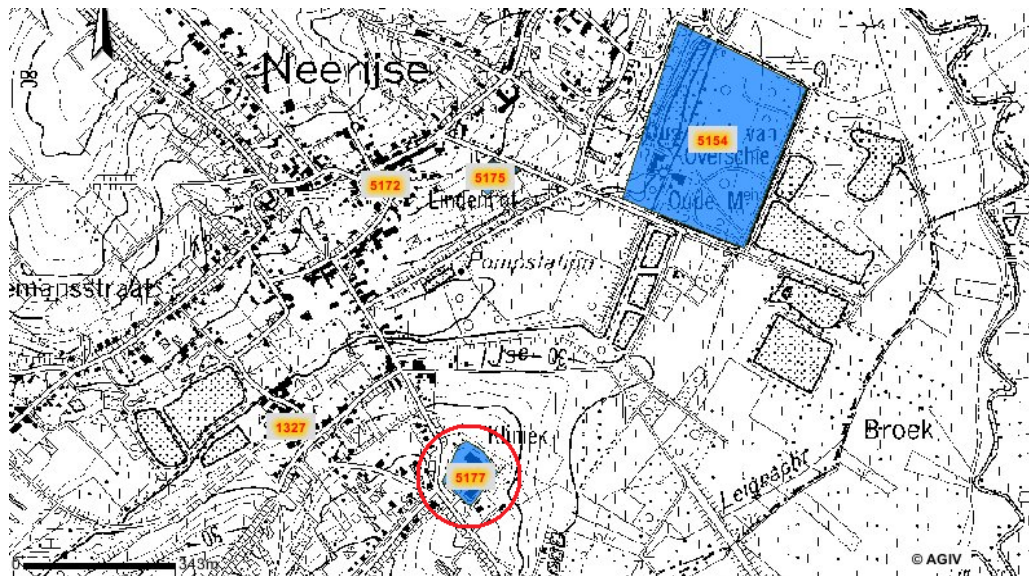
Op de Centrale Archeologische Inventaris zijn in de omgeving van het onderzoeksgebied (CAI nr. 5177) nog enkele andere archeologisch interessante locaties (Afb. 8). Ten noordwesten van het onderzoeksgebied ligt site CAI nr. 1327, het Hof ter Wilder (ca. 1760) dat vermoedelijk teruggaat tot de late middeleeuwen. Het gaat om een alleenstaande hoeve gelegen tussen de IJse en de "Honderstraat" (nu Kleine Hollestraat genaamd).

CAI nr. 5172 duidt de Sint-Pieter- en Pauluskerk aan, gelegen ten noorden van het Rood Hof. De oudste kern van de kerk gaat terug tot ca. 1200. Hiervan getuigen nog de twee resterende Romaanse torens. Er werd melding gemaakt van een verwoestende brand in het jaar 1635. De huidige kerk samen met de twee overgebleven Romaanse torens stamt uit het jaar 1886.

CAI nr. 5175 geeft het 18de-eeuwse Lindehof weer, gelegen in de Lindenhoflaan 4. Het betreft een alleenstaand hof dat deel uitmaakte van het kasteel d'Overschie.

CAI nr. 5154 geeft de locatie van het kasteel d'Overschie weer. Oorspronkelijk gaat het terug tot een middeleeuwse burchtsite met een kapel (Onze-Lieve-Vrouw-Ten-Pui). Nu bevindt zich op deze locatie een ziekenhuis met een watermolen uit de 18de eeuw.

Verder werden ten zuiden van het onderzoeksgebied veelvuldige prospecties uitgevoerd in het Margijsbos². Hoofdzakelijk leverde dit materiaal op, afkomstig van bemestingen, uit de 17de tot 20ste eeuw. Enkele lithische fragmenten werden eveneens tijdens deze prospecties teruggevonden.

Afb. 8: Detail uit de Centrale Archeologische Inventaris

3 Onderzoeksmethode

Om het gebied te evalueren adviseerde Ruimte en Erfgoed dat minimum 12% van het plangebied diende te worden onderzocht op de aanwezigheid van (al dan niet) intacte archeologische waarden. Zo werd 600m² proefsleuven in een vast grid en kijkvensters onderzocht.

Voorafgaand aan de prospectie met ingreep in de bodem werd het terrein onderzocht op metalen vondsten d.m.v. een metaaldetector. Vondsten werden op plan gezet met vondstnummer en de code Md, voorzien van een label en volgens de regels van de kunst ingepakt en geconserveerd. Tijdens het onderzoek werden de sleuven eveneens onderzocht op de aanwezigheid van metalen voorwerpen. Metalen vondsten werden enkel verzameld als ze zich aan het oppervlak van een spoor bevonden of in een spoor dat gecoupeerd werd. Indien dit niet het geval was, werden ze aangeduid op het grondplan en de sporenlijst.

Het aanleggen van de proefsleuven gebeurde machinaal tot op het (hoogste) niveau waarop de archeologische sporen zich aftekenen onder toezicht van de leidinggevende archeoloog.

² Prospecties in raaien van 5 m in oostwestelijke richting, uitgevoerd door Doortje Van Hove. De prospecties werden uitgevoerd op basis van uitgeselecteerd studiegebied.

De afgraving gebeurde door een kraan van minstens 21 ton op rupsbanden met tandloze graafbak, waarvan de bakbreedte minstens 1,8 m bedroeg.

De sleuf werd - indien de aanwezigheid van sporen daartoe aanleiding gaf - aangevuld met 'kijkvensters' in functie van een betere inschatting van de sporendichtheid.

De methode van de continue sleuven werd gehanteerd in de mate van het mogelijke. Dit houdt in dat lange parallelle sleuven werden aangelegd met een maximale tussenafstand van 15 m, waarbij de minimale breedte van elke sleuf één kraanbak breed is. Per sleuf werd een profielput aangelegd zodanig dat er minstens 30cm van de moederbodem zichtbaar was.

Tijdens de werkzaamheden werd erop toegezien dat de kraan niet over het vrijgelegde archeologische niveau reed, om zo het verstoren van eventuele archeologische sporen te voorkomen.

Alle aangetroffen sporen werden opgeschoond, qua aard, samenstelling en kleur beschreven en ingemeten met een total station (X-, Y- en Z-coördinaten; de hoogte t.o.v. het Oostends Peil: TAW). Alle relevante sporen werden hierbij gefotografeerd, eventuele vondsten in het vlak werden geregistreerd en gekoppeld aan grondsporen. Een selectie van de aanwezig sporen werd gecoupeerd om tot een goede algemene interpretatie te komen. Hiervoor werd overleg gepleegd met de erfgoedconsulent van Ruimte en Erfgoed. Van eventueel gecoupeerde sporen werd een foto (voorzien van spoornummer, sleufnummer, noordpijl en schaallat), een manuele tekening met inkleuring op schaal 1/20 en een profielbeschrijving gemaakt te worden. Vondsten uit de coupes werden stratigrafisch ingezameld.

De exacte ligging van de proefsleuven, sporen en wandprofielen werden door landmeter Sarah Denys van ADMoments opgemeten.

Met het oog op het geven van een deskundig advies, behoorde het nemen van een foto van ieder opgeschoond wandprofiel, waarbij voor een accurate beschrijving van ieder profiel werd gezorgd. In totaal werden 11 wandprofielen gedurende het vooronderzoek gefotografeerd en bodemkundig beschreven. Op deze manier kon een uitspraak worden gedaan betreffende de bodemopbouw en de -al dan niet vastgestelde- verstoringgraad van het plangebied. Hierbij werd tevens voor een optimale spreiding van de geïnventariseerde wandprofielen gezorgd, en voor een stratigrafische benadering van de aangetroffen sporen. Tevens werd de exacte positie van deze wandprofielen gegeoreferreed ingemeten. De profielen werden geplaatst in de volgende sleuven: profiel 1 (sleuf 1), profiel 2 en 3 (sleuf 2), profiel 4 (sleuf 3a), profiel 5 (sleuf 3b), profiel 6 en 7 (sleuf 4), profiel 8 (sleuf 5), profiel 9 en 10 (sleuf 6) en profiel 11 (sleuf 7). Een bijkomend profiel werd geplaatst in sleuf 5 waar een extra kijkvenster werd aangelegd.

Uiteindelijk werden 7 parallelle proefsleuven, met een gemiddelde breedte van 2 m, op het volledige terrein aangelegd. Drie proefsleuven bevonden zich ten zuidwesten en zuiden van de villa, en vier proefsleuven bevonden zich in het noordoostelijke deel. De sleuven hebben een NO-ZW oriëntatie.

Lengte van de proefsleuven

Proefsleuf 1: 18,2m
Proefsleuf 2: 22,75m
Proefsleuf 3a: 25,5m
Proefsleuf 3b: 26,15m

Proefsleuf 4: 83,2m
Proefsleuf 5: 77,18m
Proefsleuf 6: 49,5m
Proefsleuf 7: 34,1m

De totale onderzochte oppervlakte van de sleuven bedraagt 673,16m² en het bijkomend kijkvenster is 35m². Dit brengt een totaal van 708,16 m², dit is 14,16 % van de totale opgegeven oppervlakte (0,5ha) van het plangebied.

4 Onderzoeksresultaten

4.1 Prospectie en metaaldetectie

Voorafgaand aan het proefsleuvenonderzoek werd het onderzoeksterrein gescreend door middel van een metaaldetector.

Omwille van de aanwezigheid van een villa met bijbehorende tuin in het westelijke deel en een weiland in het oostelijke deel was deze prospectie echter niet overal mogelijk. Het plangebied werd wel onderzocht met een metaaldetector. Op recent afval na (foliepapier, ...) werden geen noemenswaardige voorwerpen aangetroffen. Dit werd gestaafd door een recent ophogingspakket dat midden jaren '60 over een groot deel van het terrein werd aangebracht (westelijke deel (villa) en zuidoostelijke deel (gedeelte van het weiland)).

Tijdens het archeologisch onderzoek werden de sleuven en de uitgegraven zandhopen eveneens onderzocht met een detector. De sleuven zelf leverde geen metalen vondsten op. Op de zandhopen werden drie voorwerpen teruggevonden (Afb. 9).

Het betreft drie metalen voorwerpen uit de Tweede Wereldoorlog (1940-1945):

- een koperen schrapnel afkomstig van een ontplofte obus van een onbekend type. Vermoedelijk betreft het wel een onderdeel van een zwaarder kaliber.
- een kleine koperen militaire hemdknoop met als opschrift Smith & Wright (fabrikant). Deze fabriek werd opgericht in 1840 in Birmingham en produceerde hoofdzakelijke militaire knoopjes, insignes en fluitjes (zowel speelgoed als militair)³.
- Een draaiknop gemaakt in Engeland met het opschrift: "To renew fuses switch off. unscrew knob". Vermoedelijk heeft dit iets te maken met ontstekingen die nodig zijn bij bommen uit de Tweede Wereldoorlog.

Een lokale bewoner, die als 10-jarige jongen de Tweede Wereldoorlog heeft meegemaakt, vertelde dat tijdens de oorlog op de locatie van het plangebied afweergeschut geposteerd stond. Deze dienden om de overkomende Duitse V1 en V2 bommen naar te halen, voor deze hun doel (Antwerpen, Brussel, ...) bereikten. Het afweergeschut, mede deelsluitmakend van de KW-linie⁴, werd op deze plaats bestuurd door Engelse vrouwelijke militairen.

³ Bron: www.whistlemuseum.com

⁴ KW-linie: Verdedigingsgordel gelegen tussen Koningshooikt en Waver bestaande uit bunkers en afweerkanonnen. In feite werd deze gordel vrij snel veroverd door de Duitse troepen.

Afb. 9: Losse vondsten uit de Tweede Wereldoorlog (1940-45), v.l.n.r.: een koperen schrapnel, een militaire hemdknoop en een draaiknop

4.2 Overzicht per proefsleuf

4.2.1 Proefsleuven 1 t.e.m. 3, 6 en 7

De sleuven 1, 2, 3a en 3b zijn gelegen langs en voor de huidige villa. De sleuven 6 en 7 zijn gelegen in het zuidoostelijke deel (weiland). Deze sleuven leverden, op enkele recente verstoringen na, geen archeologische sporen op. De vlakken hebben een bruinige kleur en bestaan uit leem met zeer fijn zand. Bij de aanleg van de sleuven werd eveneens geen schervenmateriaal teruggevonden.

Afb. 10: Zicht op sleuf 2

4.2.2 Proefsleuven 4 en 5

Bij de aanleg van sleuf 5 werd een cluster van sporen aangetroffen, waardoor geopteerd werd om hier een ruimer kijkvenster van ca. 5 op 7 m (ca. 35 m²) in zuidoostelijke richting te plaatsen.

In beide sleuven samen werden in totaal 23 sporen teruggevonden waarvan 21 sporen in sleuf 5 en het bijkomende kijkvenster, en 2 sporen in sleuf 4 (Afb. 5: zwarte kader). De sporen behoren toe aan mogelijk twee periodes: enerzijds 22 Inheems-Romeinse sporen en anderzijds één mogelijk middeleeuws spoor (S022).

Twee sporen zijn te wijten aan natuurlijke processen. Deze dicht bij elkaar gelegen sporen S007 en S008 hebben beide een lichtgrijsbruine kleur en bestaan uit fijn zandige leem. Op spoor S007 werd ter controle een coupe geplaatst. Het spoor bleek slechts een viertal cm diep te zijn en kan duidelijk als natuurlijk bestempeld worden.

De Inheems-Romeinse sporen bevinden zich hoofdzakelijk geclusterd bij elkaar, centraal in sleuf 5, met uitzondering van twee sporen die gelegen zijn in sleuf 4, gelegen op 10 m ten noorden van sleuf 5.

De sporen S001 t.e.m. S006, S009 t.e.m. S014 en S015, gelegen in sleuf 5 (kijkvenster), hebben een gelijkaardige bruingrijze kleur met houtskoolspikkels en/of kleine baksteenspikkels en bestaan uit zeer fijn zandige leem. In het vlak tekenen de sporen zich vaag af en hebben ze een vrij amorfe vorm van diverse afmetingen (kuilen). Enkele kleinere sporen (S006, S010 en S011) zijn mogelijke paalsporen. Ze hebben de volgende afmetingen: S006: 29 x 17cm, S010: 25 x 15cm en S011: 23 x 21cm.

Afb. 11: Zicht op het bijkomende kijkvenster in sleuf 5 met de aanwezigheid en concentratie van een aantal Romeinse sporen (S001 t.e.m. S006, S009 t.e.m. S014 en S015) + aanduiding van de geplaatste coupe (zwart)

Om deze sporen beter te kunnen interpreteren en dateren werd één grote bijkomende coupe geplaatst doorheen de sporen S002, S003, S012, S013 en S014. Opvallend is dat de sporen in het vlak als afzonderlijk beschouwd kunnen worden, terwijl deze in coupe duidelijk toebehoren aan één grote kuil van bijna 4 m lang met een maximale diepte van 42 cm (cfr. Afb. 12). In doorsnede heeft de kuil een grijsbruine kleur met gelige vlekken. De kuil kan met zekerheid toegeschreven worden aan de Romeinse periode op basis van het opgediepte vondstmateriaal waaronder een Romeins dakpanfragment (tegula), enkele handgevormde scherven en één maalsteenfragment in conglomeraat (Afb. 14). Één handgevormde scherf vertoont kamstreepversiering op de wand. Op basis van de gelijkaardige vulling kunnen de andere sporen in dit kijkvenster even-

eens gedateerd worden in de Inheems-Romeinse tijd, vermoedelijk ergens tussen de 1ste en 3de eeuw n.Chr.

Afb. 12: Coupe op de sporen S002, S003, S012, S013 en S014

Spoor 18 is vermoedelijk een paalspoor. Het spoor (40 x 52cm) heeft een bruingrijze kleur met houtskool- en baksteenspikkels en bestaat uit een fijn zandige leem, gelijkwaardig met de Romeinse sporen uit het kijkvenster. Bij het opschaven werd een klein scherfje teruggevonden alsook een brokje van technisch aardewerk (zoutcontainer), wat de datering staft.

S019 is slechts gedeeltelijk zichtbaar in sleuf 5 (Afb. 13). In het vlak zien we een deel van een vermoedelijk cirkelvormig spoor met een lengte van 600 cm. Het spoor heeft een grijsbruine kleur met houtskool- en baksteenspikkels en bestaat uit fijn zandige leem. Het spoor is mogelijk de insteekkuil van een waterput uit de Romeinse periode. Het ontbreken aan vondstmateriaal kan deze vooropgestelde datering echter niet staven.

Afb. 13: Zicht op spoor S019

De sporen S017 (sleuf 5) en S023 (sleuf 4) hebben een gelijkaardige vulling. Beide sporen zijn bruingelig gevlekt van kleur, vrij scherp afgelijnd en bestaan uit fijn zandige leem met kleipropjes. Spoor S017 maakt deel uit van een smal NW-ZO georiënteerd greppeltje van 56 cm breed. S023 is op zijn beurt vermoedelijk een kuil van 144 cm breed. De lengte van beide sporen kon niet achterhaald worden, aangezien beide sporen verdwijnen in de profielwand. In de sporen werden bij het opschaven geen scherven teruggevonden waardoor een Romeinse datering niet gestaafd kan worden.

Spoor S016 is een brede NW-ZO georiënteerde gracht van ca. 650cm breed. De vulling bestaat uit een bruine fijn zandige leem waarin bij het opschaven twee maalsteenfragmenten werden teruggevonden. Ook enkele fragiele botfragmenten⁵ werden hierin teruggevonden. Ter controle werd een klein proefputje gegraven om de opbouw van de gracht te bekijken alsook zijn totale diepte. De vulling bleek uit één bruin fijn zandig leempakket te bestaan met een dikte van 80 tot 90cm.

Spoor S022 (sleuf 4) behoort toe aan een NW-ZO georiënteerde gracht of greppel met een breedte van 130cm, opgebouwd uit een donkerbruine lemige vulling. Bij het opschaven kwam een randfragment van een onbepaalde scherf (vermoedelijk verweerd rood geglazuurd aardewerk) aan het licht. Het is echter niet duidelijk of het hier gaat om een intrusief fragment (opspit) of het daadwerkelijk tot de gracht behoort. Indien het tot de gracht behoort, dateert de gracht uit de late middeleeuwen. Qua vulling en textuur echter is de gracht of greppel gelijkaardig aan spoor S016 en zou ze dus mogelijk tot de Romeinse periode kunnen behoren.

Twee sporen (S020 en S021) zijn onduidelijk van aard en datering. Beide sporen hebben een donkerbruingrijze kleur met een zeer compacte fijn zandige leemvulling met houtskool- en baksteenspikkels. Spoor S020 (120 x 77 x 36cm) werd gecoupeerd en vertoonde in doorsnede een lensvormige opvulling met een komvormige bodem. In de vulling werden geen scherven aangetroffen. Mogelijk zijn beide sporen natuurlijk van aard.

Afb. 14: Romeins dakpanfragment (tegula) en maalsteenfragment in conglomeraat uit S014

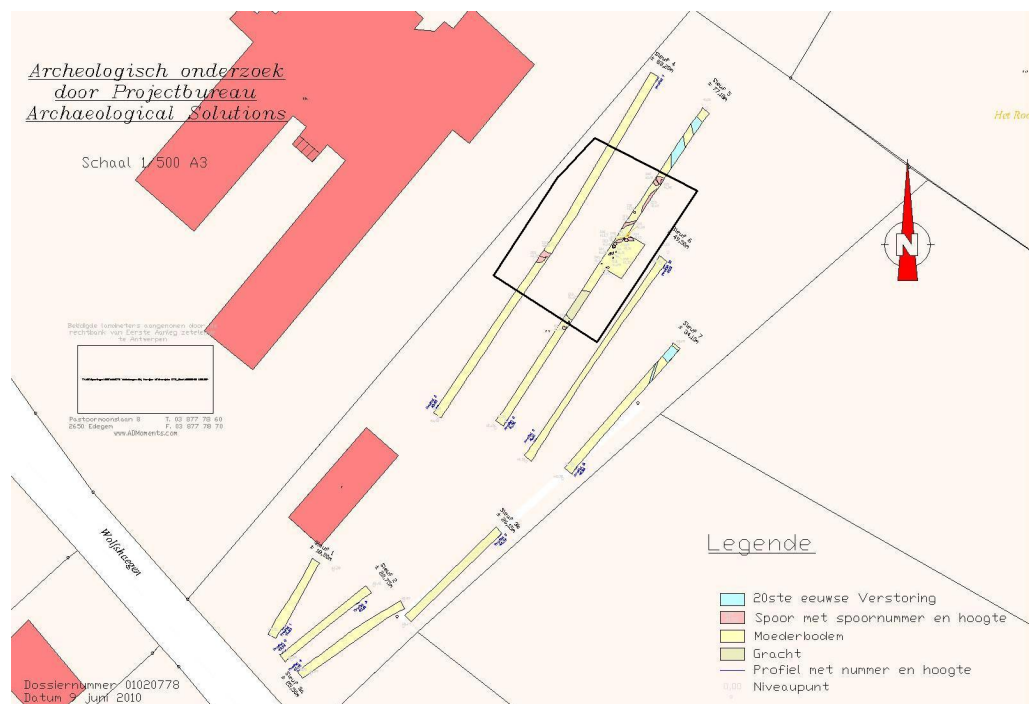
⁵ Door het direct uiteenvallen van het bot konden geen fragmenten bijgehouden worden en werden ze in situ bewaard.

5 Besluit

5.1 Conclusies en aanbevelingen

Het archeologisch vooronderzoek heeft aangetoond dat er zich binnen het onderzochte plangebied een archeologische site bevindt. Centraal in sleuven 4 en 5 werden sporen aangetroffen die te dateren vallen in de Inheems-Romeinse periode, tussen de 1ste en 3de eeuw n.Chr. De sporen kunnen onderverdeeld worden in vier categorieën: paalsporen, kuilen en greppels/grachten mogelijk ook een waterput en wijzen op directe bewoning binnen deze zone. Ook de aanwezigheid van maalsteenfragmenten wijst in deze richting.

Het onderzoeksgebied bevindt zich op een ZO-georiënteerde helling in de omgeving van waterlopen (Dijle en IJse). Dergelijke locaties waren in het verleden aantrekkelijke plaatsen om zich te vestigen. De rechthoekige zone waarbinnen de archeologische sporen zich bevinden is bijna 1000m² groot. Verder onderzoek naar deze sporen is zeker interessant waarbij onder andere volgende vragen vooropgesteld kunnen worden: maken de grachten deel uit van de Inheems-Romeinse site en bakenen ze de bewoning af? Bevindt de site zich binnen de zone of is er sprake van bewoning langs de rand, waarbij de kern mogelijk op het hoger gelegen noorden te vinden is (locatie Hof Ter Meeren)? Heeft het aanwezige beekdal een invloed gehad in de bewoningskeuze?

Afb. 15: Opmetingsplan + aanduiding van de archeologische zone

6. Bijlagen

Bijlage 1: Sporenlijst

Projectnaam: Neerijse - Wolfshaegen			Plaats: Neerijse				Controle:	
Projectnummer: 10 - AS - 14			Gemeente: Huldenberg					
Projectcode: NEE-10-WOL	Jaar: 2010		Toponiem: /					

Spoornr.	Sleuf	Coupe	TAW	Datering	Kleur	Bijmenging	Vondstnr.	Samenstelling	Afmetingen (L x B x H; cm)	Interpretatie
S001	5	/	41,24	Romeins	Grijsbruin	HK	/	Leem en fijn zand	37 x 35	Cirkelvormig paalspoor?
S002	5	X	41,21	Romeins	Grijsbruin	HK en BK	1	Leem en fijn zand	150 x 35 x 42	Langwerpige kuil
S003	5	X	41,4	Romeins	Grijsbruin	HK	/	Leem en fijn zand	70 x 71 x 10	Cirkelvormige kuil?
S004	5	/	41,38	Romeins	Grijsbruin	HK	/	Leem en fijn zand	62 x 36	Langwerpige kuil
S005	5	/	41,37	Romeins	Grijsbruin	HK	/	Leem en fijn zand	62 x 33	Kuil met licht verbrande leem
S006	5	/	41,46	Romeins	Grijsbruin	HK	/	Leem en fijn zand	29 x 17	Langwerpige paalspoor?
S007	5	X	41,32	?	Lichtgrijsbruin	/	/	Leem en fijn zand	55 x 45 x 4	Natuurlijk
S008	5	/	41,44	?	Lichtgrijsbruin	/	/	Leem en fijn zand	84 x 71	Natuurlijk
S009	5	/	41,32	Romeins	Grijsbruin	HK en BK	/	Leem en fijn zand	65 x 41	Amorf spoor
S010	5	/	41,29	Romeins	Grijsbruin	HK	/	Leem en fijn zand	25 x 15	Langwerpige paalspoor?
S011	5	/	41,31	Romeins	Grijsbruin	HK	/	Leem en fijn zand	23 x 21	Cirkelvormig paalspoor?
S012	5	X	41,27	Romeins	Grijsbruin	HK	/	Leem en fijn zand	? X ? X 16	Kuil bij coupe zichtbaar
S013	5	X	41,16	Romeins	Grijsbruin	HK	/	Leem en fijn zand	? X 88 X 18	Kuil bij coupe zichtbaar
S014	5	X	41,12	Romeins	Grijsbruin	HK	2	Leem en fijn zand	? X 130 X 18	Kuil bij coupe zichtbaar
S015	5	/	41,3	Romeins	Grijsbruingelig	HK	/	Leem en fijn zand	? X ?	Kuil? Greppel?
S016	5	X	41,43	Romeins?	Bruin	HK en BK	3	Leem	? X 650 X 66	Gracht
S017	5	/	41,22	Romeins?	Bruingelig gevl.	HK	/	Leem en fijn zand	? X 56	Greppel met kleipropjes
S018	5	/	41,18	Romeins	Grijsbruin	HK en BK	4	Leem en fijn zand	52 x 40	Paalspoor? Kuil?
S019	5	/	41,07	Romeins?	Grijsbruin	HK en BK	/	Leem en fijn zand	? X 600	Cirkelvormig
S020	5	X	41	Romeins?	Donkerbruingrijs	HK	/	Leem en fijn zand	120 x 77 x 36	Kuil? Natuurlijk?
S021	5	/	41,08	Romeins?	Donkerbruingrijs	HK en BK	/	Leem en fijn zand	75 x 49	Kuil? Natuurlijk?
S022	4	/	41,53	Middeleeuws?	Donkerbruin	HK en BK	5	Leem (en fijn zand)	? X 130	Greppel of gracht
S023	4	/	41,55	Romeins?	Bruingelig gevl.	HK	/	Leem en fijn zand	? X 144	Kuil

Bijlage 2: Vondstenlijst

Projectnaam: Neerijse - Wolfshaegen		Plaats: Neerijse	Controle:
Projectnummer: 10 - AS - 14		Gemeente: Huldenberg	
Projectcode: NEE - 10 - WOL	Jaar: 2010	Toponiem: /	

Vondstnummer	Spoor	Sleuf	Materiaal	Datering	Determinatie	Opmerkingen
1	S002	5	AW	Romeins	randfragment handgevormd AW wandscherf gedraaid aardewerk	
2	S014	5	DP + ML	Romeins	Romeins dakpanfragment (tegulae) Maalsteenfragment in conglomeraat	
3	S016	5	ML	Romeins	2 maalsteenfragmenten	
4	S018	5	AW	Romeins	1 wandfragmentje lokaal grijs aardewerk 1 fragment technisch aardewerk (zoutcontainer)	
5	S022	4	AW	Middeleeuws?	randfragment rood geglaazuurd aardewerk?	intrusief?
6	LV	5	AW	Romeins	3 wandfragmenten handgevormd AW 1 wandscherf met kamstreepversiering	aanleg kijkvenster
7	LV	divers	Metaal	WOII	Schrapnel obus Knop voor ontstekingen militaire hemdknoop	metaaldetectie (sleuven + zandbergen)

Bijlage 3: Fotolijst

Projectnaam: Neerijse - Wolfshaegen			Plaats: Neerijse	Controle:
Projectnummer: 10 - AS - 14			Gemeente: Huldenberg	
Projectcode: NEE - 10 - WOL	Jaar: 2010		Toponiem: /	

Naam	Sleuf	Spoor	Vlacfoto	Profiel	Aantal	Datum	Opmerkingen
Profiel 1	1	/	/	1	2	8/9 juni 2010	/
Profiel 2	2	/	/	2	2	8/9 juni 2010	/
Profiel 3	2	/	/	3	2	8/9 juni 2010	/
Profiel 4	3a	/	/	4	2	8/9 juni 2010	/
Profiel 5	3b	/	/	5	2	8/9 juni 2010	/
Profiel 6	4	/	/	6	2	8/9 juni 2010	/
Profiel 7	4	/	/	7	3	8/9 juni 2010	/
Profiel 8	5	/	/	8	2	8/9 juni 2010	/
Profiel 9	6	/	/	9	2	8/9 juni 2010	/
Profiel 10	6	/	/	10	2	8/9 juni 2010	/
Profiel 11	7	/	/	11	2	8/9 juni 2010	/
Profiel Kijkvenster	5	/	/	Kijkvenster	3	8/9 juni 2010	/
S001	5	1	X	/	1	8/9 juni 2010	/
S001-S005	5	1 tem 5	X	/	1	8/9 juni 2010	/
S002 coupe	5	2	/	/	1	8/9 juni 2010	/
S002, S013 en S014 coupe	5	2, 13 en 14	/	/	2	8/9 juni 2010	/
S002	5	2	X	/	1	8/9 juni 2010	/
S003 en S012 coupe	5	3 en 12	/	/	2	8/9 juni 2010	/
S003, S012 en S002 coupe	5	3, 12 en 2	/	/	3	8/9 juni 2010	/
S003, S012, S002, S013 en S014 coupe	5	3, 12, 2, 13 en 14	/	/	1	8/9 juni 2010	/
S003	5	3	X	/	1	8/9 juni 2010	/
S004	5	4	X	/	1	8/9 juni 2010	/
S005	5	5	X	/	1	8/9 juni 2010	/
S006	5	6	X	/	1	8/9 juni 2010	/
S007 coupe	5	7	/	/	1	8/9 juni 2010	/
S007	5	7	X	/	1	8/9 juni 2010	/
S008	5	8	X	/	1	8/9 juni 2010	/
S009	5	9	X	/	1	8/9 juni 2010	/
S010	5	10	X	/	1	8/9 juni 2010	/

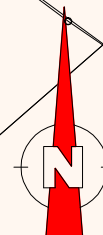
Naam	Sleuf	Spoor	Vlakfoto	Profiel	Aantal	Datum	Opmerkingen
S011	5	11	X	/	1	8/9 juni 2010	/
S013 en S014 coupe	5	13 en 14	/	/	2	8/9 juni 2010	/
S015	5	15	X	/	2	8/9 juni 2010	/
S016	5	16	X	/	2	8/9 juni 2010	/
S016 coupe	5	16	/	/	2	8/9 juni 2010	/
S017	5	17	X	/	4	8/9 juni 2010	/
S018	5	18	X	/	1	8/9 juni 2010	/
S019	5	19	X	/	3	8/9 juni 2010	/
S020 coupe	5	20	/	/	2	8/9 juni 2010	/
S021	5	21	X	/	2	8/9 juni 2010	/
S022	4	22	X	/	2	8/9 juni 2010	/
S023	4	23	X	/	1	8/9 juni 2010	/
Sleuf 1	1	/	X	/	4	8/9 juni 2010	/
Sleuf 2	2	/	X	/	3	8/9 juni 2010	/
Sleuf 3a	3A	/	X	/	3	8/9 juni 2010	/
Sleuf 3b	3B	/	X	/	2	8/9 juni 2010	/
Sleuf 4	4	/	X	/	5	8/9 juni 2010	/
Sleuf 5	5	/	X	/	7	8/9 juni 2010	/
Sleuf 5 kijkvenster	5	/	X	/	3	8/9 juni 2010	/
Sleuf 5 recente kuil	5	/	X	/	1	8/9 juni 2010	/
Sleuf 6	6	/	X	/	4	8/9 juni 2010	/
Sleuf 7	7	/	X	/	3	8/9 juni 2010	/

Bijlage 4: Opgravingsplan

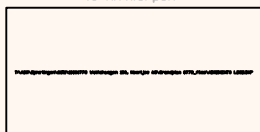
Archeologisch onderzoek
door Projectbureau
Archaeological Solutions

Schaal 1/500 A3

Het Rood

Betrofde landmeters aangenomen door de
rechtbank van Eerste Aanleg zetelende
te Antwerpen

Pastaarmonslaan 8 T. 03 877 78 60
2650 Edelen F. 03 877 78 70
www.ADMonents.com

Wolfslugen

Dossiernummer 01020778
Datum 9 juni 2010

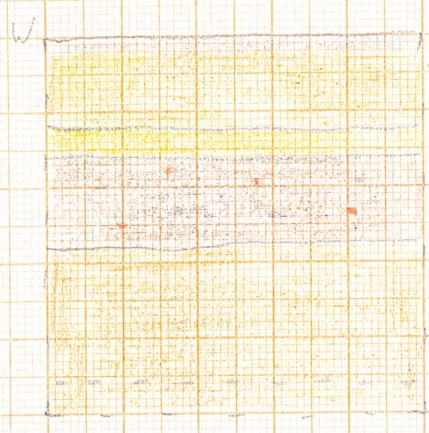
Legende

- 20ste eeuwse Verstoring
- Spoor met spoornummer en hoogte
- Moederbodem
- Gracht
- Profiel met nummer en hoogte
- Niveaupunt

Bijlage 5 :Profieltekeningen

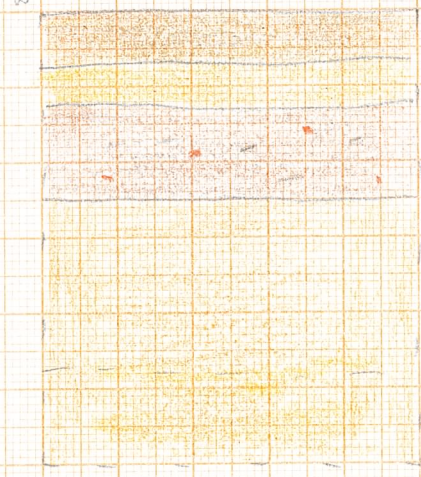
NEI-10 - WOL Prof en - 1.20

Stuf 1 P1 (W-Eest slouf)

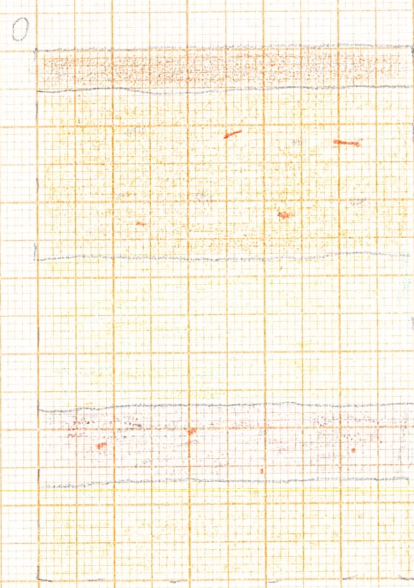
- LBR-BE loam (A(p)1)
- LBR loam met fijn zand (A(p)2)
- BK-GR loam met HK + BK spiltels
- colloïdale partikel
- LBR loam met fijn zand (A(p)3)
- C-horizont LBR loam met fijn zand

Stuf 2 P2 (W-Eest slouf)

- BK-GR loam (A(p)1)
- LBR-BE loam (A(p)2)
- BK-GR loam met BK + HK spiltels
- colloïdale partikel
- LBR loam met LBR-BE loam, BK + BK
- C-horizont LBR loam

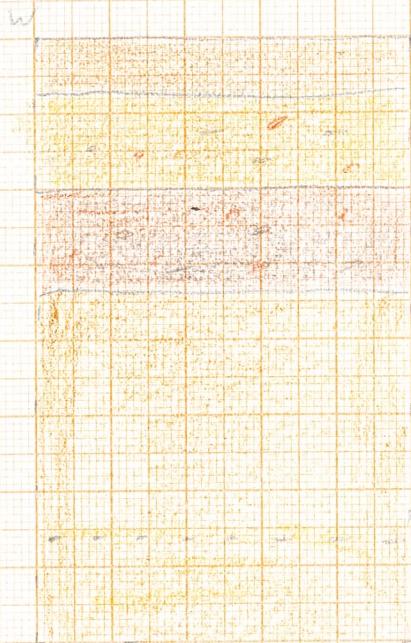
Stuf 2 P3 (W-Eest slouf)

- BK-GR loam (A(p)1)
- LBR loam met BK + HK spiltels; Fe spiltels (A(p)2)
- LBR loam met fijn zand (A(p)3)
- BK-GR loam met HK + BK spiltels, Fe spiltels (A(p)4)
- C-horizont LBR loam met fijn zand

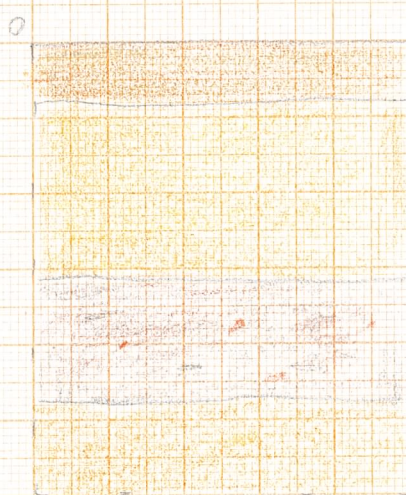
M1-10-102 - Engin. STRAIN - 200

Strat 3a P4 (W-East strat)

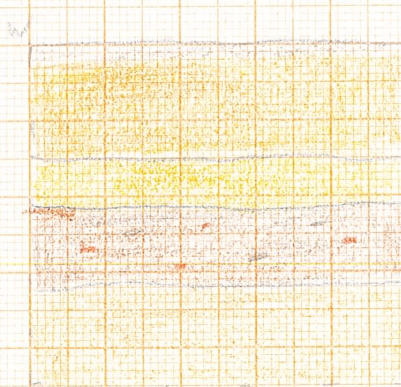
- 0
- CR - CR team (A(p)1)
- LOR team with CR + HK shells, Grolmiche → ophioglyptid
- Versteerte → CR - CR team with placentalia CR + HK shells; Grolmiche (A(p)2)
- colonial patchwork
↳ LOR team with LOR - DE shells
- horizontal LOR glij

Strat 3b P5 (W-East strat)

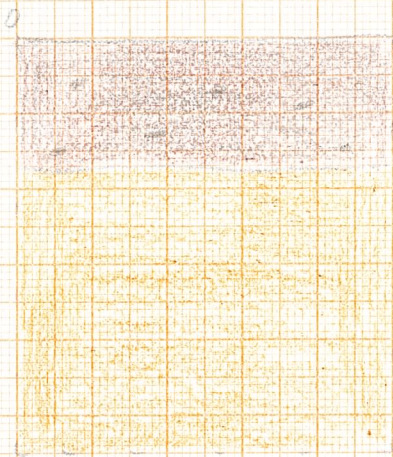
- 0
- CR - CR team (A(p)1)
- LOR team with Grolmiche → ophioglyptid
- CR - BR team with HK + BK shells, Feuladean → versteerte ende placentalia (A(p)2)
- horizontal LOR team with Grolmiche

Strat 4 P6 (W-East strat)

- 0
- LOR - CR team (A(p)1) + ophioglyptid
- LOR - CR team (sand/beam) → ophioglyptid
- Versteerte CR - CR team with placentalia CR + HK shells (A(p)2)
- Horizontal LOR team

Strat 4 P7 (O-East strat)

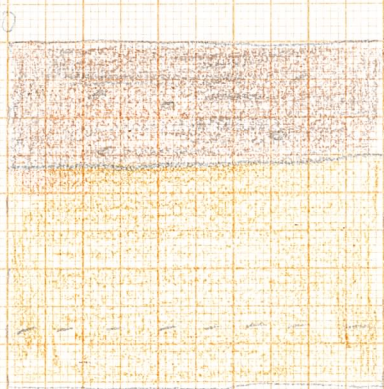

A(p)1
- BR GR loam with
HK of shells; (intercalated)

A-C profile

C-Horizont: LBR loam with
(intercalated)

Strat 5 P8 (W-East strat)

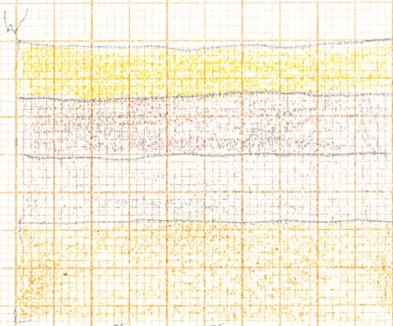

A(p)1
- BR-DR loam with
BR = HK shells

- Calluna-impacted
LBR loam with
(intercalated)

- C-Horizont: LBR gelig
(sand) loam

Strat 6 P9 (W-East strat)

- LBR - best (sand) loam -> ophagripso-patched

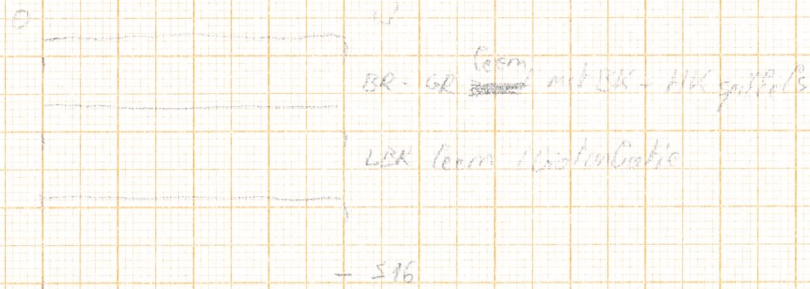
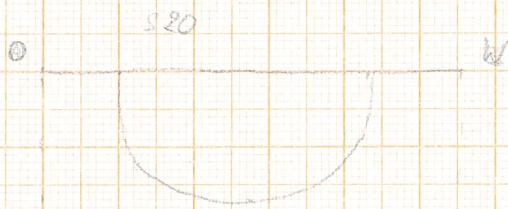
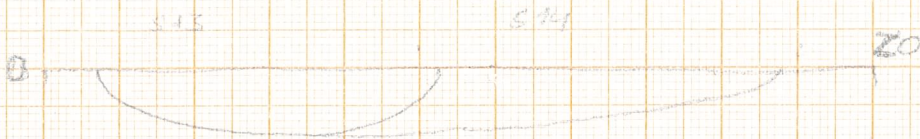
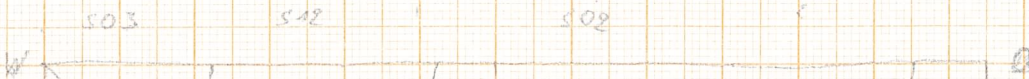
- BR-GR loam with BR & HK shells (A(p)1)

- LGR (green) loam with BR = HK shells, (intercalated) (A(p)2)

- C-Horizont: LBR loam with
(intercalated)

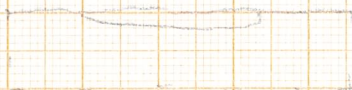
A-C profile

Strang I

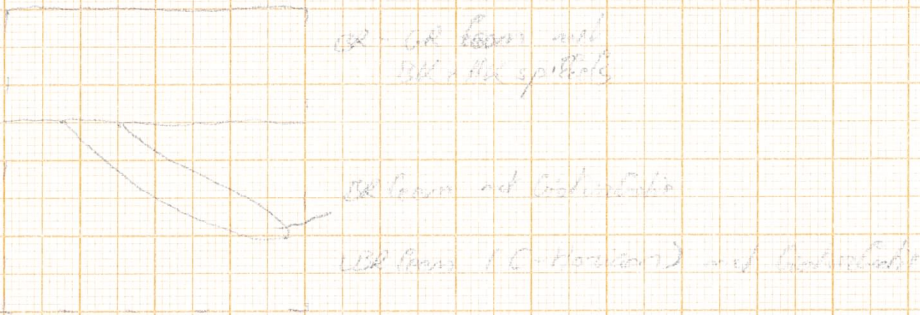

- S16

S07

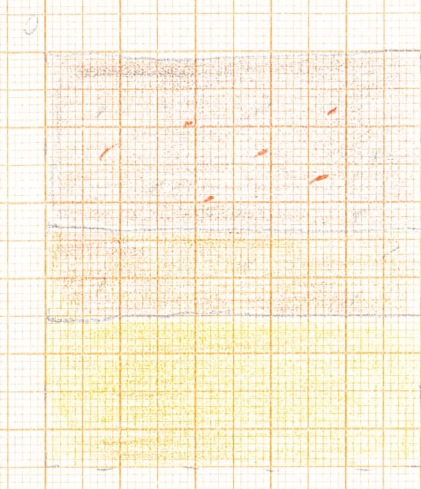
Stauf 5 (Eisenstein) Profil

11.11.19
SCHNITT 1:20
700 - 0 - 100

NII-10-101 Profda - 10/11/10 - 10/11/10

Step 0 PH (0-ent step)

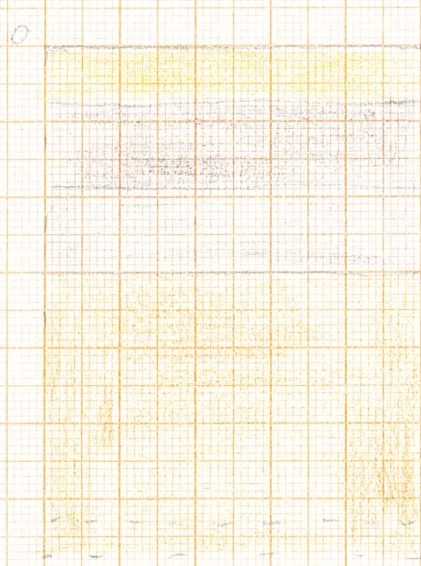

- 0-entree GR GR beam
(A(p)1) GR beam

- 1-entree GR beam
GR beam

- 1-entree LBR gel (entree) beam
(beam)

Step 1 PH (1-ent step)

- LBR-entree (entree) beam -> ophagen spalket

- DR-GR beam met DR + HR -> A(p)1

- GR-entree beam met GR + HR -> A(p)2
(entree)

- collimaal palket
LBR beam met DR + HR
(entree)

- 1-entree LBR gel (entree) beam
(beam)

Bijlage 6: CD-ROM / DVD met rapport, foto's en bijlagen

Colofon

Auteur: Maarten Bracke
Redactie: Maarten Bracke en Wim Tiri
Veldwerk: Maarten Bracke en Kevin Bouckaert
Tekeningen:
Determinatie vondsten:

Archaeological Solutions bvba
Paardenstraatje 3, 2800 Mechelen
Telefoon +32 (0) 496 27 79 41
Fax +32 (0) 15 330 990
info@archaeological-solutions.be
www.archaeological-solutions.be
